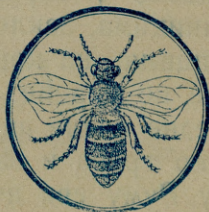

У Ср. Карловцима, 1. септембра године 1909.

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

Издаје месечно једанпут.

УРЕДНИК

Јован Живановић

Бр. 9.

Чланови оснивачи „Српске пчеларске задруге у Руми“ плаћају једанпут за увек 50 круна, а редовни чланови I. реда 6 круна годишње; добивају једни и други лист бесплатно, а чланарину нека шаљу: „Управи српске пчеларске задруге у Руми“. Који нису чланови задруге а желе имати лист плаћају 6 Круна претплате.

Година
XIII.

Добро нам дошли!

Као што златне пчеле наше летом својим у пролеће јављају целом свету радост велику, Ускрс мајке природе, тако се ево широм наше домовине јавља свакоме пчелару, пријатељу пчеларства и уопће сваком пријатељу народнога напретка, да 16. (29.) августа о. г. свиће пчеларима краљевине Хрватске и Славоније важан дан, пун радости велике, јер ће се тај дан отворити у Руми II. земаљска пчеларска изложба,

којом приликом се састаје и VIII. земаљски конгрес српских и хрватских пчелара.

Тај дан ће изнети пчелари свету на видик благо, које је било сакривено у скромним пчелињацима, тим пчеларским рудницима, заклоњеним по забитним и склонитим местанцима, на која обично осим пчелара, нико ни главе не окреће.

Као што превредне пчеле наше стрелимице хите својој кошници, тако треба и за време трајања изложбе, да похите у Руму сви пчелари и сви пријатељи пчеларства и народнога напретка. Пчелари да се поуче, да обогате знање своје и да чују суд о раду својем, а пријатељи пчеларства, да виде и да се диве плодовима сложнога рада пчелињега, која „аще силою и немощна свѣци премѣдростію почтена произведеса“.

Похитајмо сви да се насладимо пира пчеларскога, да угодимо оку гледајући лепе производе пчелине, да се нахранимо духовне хране и да се окрепимо и осоколимо за даљи рад са богате трпезе, коју нам пчеларска изложба поставља:

„Српска Пчеларска Задруга“ позива све и са раширеним рукама чека свакога. Па зато нека дођу сви, и они који знају шта пчела мисли и они који не знају разликовати пчелу од трута. Нека дођу и они, који имају велике пчелињаке, и они који би пчеларили, али не знају како да почну. Сви нека дођу. Нико нека се не боји, да му изложба не ће пружити оно што му треба.

Добро нам дошли и они, који својим излошцима украсише ову изложбу, и они, који ће је походити ради своје моралне или материјалне користи. Добро дошли сви, који непосредно или посредно радише и раде на ширењу пчеларства. Добро дошли и хвала најтоплија свима, који морално и материјално помогоше да је изложба приређена.

Радујемо се браћи пчеларима из Угарске, Босне, Чешке, Крањске, Истрије и Далмације, који послаше излошке на изложбу, а особито се радујемо браћи својој Хрватима од Истрије до Земуна, што ћемо

се тих дана наћи у братском загрљају, као радници на културноекономском напретку миле и драге домовине наше.

До виђења на изложби свима и свакоме кличе добро нам дошли!

Управа „Српске Пчеларске Задруге“.

Програм пчеларске изложбе у Руми.

I.

16. (29.) августа у 11 сати пре подне отварање изложбе.

II.

У 4 сата по подне састају се поротници у изложби ради конститујисања.

III.

17. (30.) августа VII. зем. конгрес српских и хрватских пчелара у 9 сати пре подне у српској пучкој школи у дворници за певање.

IV.

19. августа (1. септембра) у 11¹/₂ сати пре подне проглашење одликовања и награда.

V.

20. августа (2. септембра) и 21. августа (3. септембра) имају бесплатан улаз школска деца са учитељским особљем из Руме и са стране.

VI.

23. августа (5. септембра) затварање изложбе у 11 сати пре подне.

Примедба. Изложба је отворена сваки дан од 8. до 12. сати пре подне и од 2. до 6. сати по подне уз улазницу 30 филира. Улазнице за изложбу добивају се у писарници српске пучке школе и на благајници пред изложбом. — За стан нека се посетиоци обратe на потписану управу.

Управа „Српске Пчеларске Задруге“

Пчеларски календар.

Септембар, Октобар.

У првој половини септембра имају пчеле још паше. Бијели босиљак зна још до половине овога мјесеца да пружа нектара пчелама. Кад је пчелар истресао мед у августу пазио је да остане и пчелама за зимницу. На босиљковцу најбоље презиме пчеле. У овом мјесецу морају пчеле већ имати довољно меда, које ће оне себи удесити, како ће моћи најлакше доспјети зими до њега. Ако немају пчеле у овом мјесецу довољно меда за зиму, пчелар ће морати додати меда својим друштвима. Ако пак немају нимало меда, он ће их прихранити шећером, јер на њему послје босиљковца најбоље презиме. То се мора све урадити у овом мјесецу, да пчеле могу удесити себи мјеста за зимницу и да могу ћелице с медом или шећером поклопити. Треба свака кошница, да има до 15 кила меда за зиму. До јануара троше пчеле мед незнатно. Али од јануара почињући троше пчеле мед све више и више, јер матица носи јаја и сваки дан је све више и више уљева, а за њихово прихрањивање треба доста меда.

Главно је дакле зарана у септембру да се пчелама дода хране, како би могле за времена удесити себи гнијездо за зимовање.

Многи пчелари приправљајући своје кошнице за зиму поваде еувишне оквире напоље из кошнице, па оставе само онолико, колико је оквира доста према друштву. Ја пак остављам све оквире и оне, који су празни, јер је празно саће рђав топлоноша. Све дакле оквире треба оставити у кошници преко зиме. Ја сам искусио, да тако особито добро презиме пчеле.

Неки пчелари у октобру утопле своје кошнице асурама, плевом, сламом, којекаким крпама, маховином. Ја све то не чиним. Моје американке стоје у зиму неутопљене ничим као што стоје у љето. Једино само што на лета ударим чешљеве због мишева. Лета су доста дугачка и висока, да може ваздух што боље улазити у кошницу.

Главно је дакле да пчеле имају доста доброга меда и свјежега ваздуха и да су кошнице заштићене од промахе, па онда пчелар може безбрижно чекати прољеће, ускре пчелињи.

Јов. Живановић.

Како то, да се на једнакој паши један пчелар хвали а други тужи?

(На VI. конгресу хрв. и срп. пчелара предавао Ђорђе Коларовић.)

Без пчелиње паше нема пчеларења. Где нема за пчеле паше, где се до паше не може доћи ни пренашањем кошница,

ту не помаже ни најбоља кошница, ни све мудровање и мајсторисање пчеларево. То стоји. Али свима ће нам бити познато и то, да се више пута пчелари у једном и истом месту дакле на једнакој паши и подједнаког броја кошница не наберу подједнако меда, те се један хвали а други тужи. Кад не пчелар чује, где два пчелара из једног и истог места овако говоре, обично ће помислити, да онај први мало лаже, или што се каже, да баш има срећу, а онај други да нема среће у пчеларењу.

Задатак је овога предавања да разјасни, како то, да се на подједнакој паши један пчелар хвали а други тужи? Покушају да већином примерима из мојих пчеларских доживљаја и пчеларске праксе одговорим на ово питање.

Ево неколико таквих примера:

1.) Замислимо два пчелара. Један је приликом узимљавања својих кошница пазио да су му друштва што јача, остављао им задоста меда и побринуо се, да му све кошнице имају младе и плодне матице, а други је узимио којекакве слабице и безматке, бринући се више како ће напунити своје празне канте, него да му пчеле имају задоста меда. Је ли чудо што је онај први већ на раној прлетњој паши набрао се лепа меда и почетком маја имао већ ројева, а онај други не само што није имао ни меда ни ројева, него су му пчеле умирале од глади, чим је за неколико дана настало хладно и киповито време. Разуме се, да се онај пчелар хвалио а овај тужио.

2.) Нестало је у једном месту главне паше, рецимо липа је прецветала. За дуже време нестало је паше, али је у изгледу друга добра паша старачац. Један пчелар је своје кошнице спекулативним прихрањивањем одржао у пуној снази, а други је за време паузе своје пчеле оставио саме себи. Пошто је паша престала, престала је и матица лећи. На многима кошницама, које нису прихрањиване закуцала је нужда на врата, па су пчеле легло поизбацивале, а друштва за то малаксала. Хоће ли бити чудо, што ће се онај марљиви пчелар, који је за време оскудице своје пчеле прихрањивао, када удари паша и старачац окити стрњику, хвалити да је центама натресао меда а овај други се тужити, да није паша била најиздашнија.

3.) Или, нестало је у једноме месту паше. Један је пчелар пренео своје кошнице на бољу пашу и добио меда толико, да му је био богат наплаћен труд и трошак око пренашања. Други пчелар, који има исто тако добре кошнице као и он, видео од њега па и он пренео своје кошнице на исту пашу, али за десетак дана доцније. Но у том је паша пресекала, јер познато ће бити пчеларима, да често бујна паша потраје само неколико дана. Овај, који се је пожурио са пренашањем, вратио се кући благосиљајући онога који је први рекао да „на осовини роди мед“, а онај оклевало није ни окренуо истресаљку и доказивао је да на осовини роди — јед. Ето како се

на једнакој паши и са подједнакам кошницама може један пчелар хвалити, а други тужити.

4.) Замислимо да у некојем крају стиже раво у пролеће каква главна паша. Један је пчелар спајањем и спекулативним прихраћивањем у јесен подигао своје кошнице на снагу, јер је знао да ће му пролетња паша измаћи, ако би хтео пролетњим прихраћивањем своје кошнице ојачати. Зато су му кошнице јаке дочекале пролеће и кадре биле исцрпсти пашу, за коју их је спремио. Други пчелар не рачунајући колико треба времена, док из јајета постане пчела која на пашу лети, оставио је спекул. прихраћивање за пролеће. Али док су његове кошнице ојачале и младе пчеле почеле излетати, паша је прешла, а он не само што није добио ништа меда, него су му још кошнице ослабиле, јер их је у пролеће сувише рано прихраћивао, па му је силна пчела за хладних дана пропала.

5.) Или. у једном месту има два пчелара, који знају свој посао, само је један вреднији или доколњији, а други оклевалом или уплетен и у друге послове. Онај први почео је своје пчеле на 6 недеља пре главне паше спекул. прихраћивати, јер од прилике толико треба времена док из јајета постане пчела која на пашу излеће. Јасније. док од јајета постане пчела треба око 20 дана или 3 недеље, а док млада пчела почне на пашу излетати, прође још 2 недеље дана. И тај пчелар није промашио циља. До главне паше имале су његове кошнице силесију младих пчела, које су дорасле биле за излет, па је зато добио краснога меда више него што се је надао. Међутим овај други пчелар почео је са спекул. прихраћивањем за 2 недеље касније. Истина. до главне паше и његове су кошнице биле пуне младих пчела, али његове пчеле биле су још сувише младе за излет. Паша је дошла па и прошла пре него што су његове пчеле могле излетати, и он није добио ни близу меда онолико колико његов пчеларски друг, а само за то, што је за 2 недеље касније почео спекул. прихраћивати.

6. Замислимо средњу пашу. Један је пчелар Ханемановом решетком затворио матицу на пет оквира, направио је дакле од 5 предњих оквира плодиште, а осталих 11 оставио је за медуште. Други пчелар противник је Ханеманове преградe, нема је и не меће је нигда у своје кошнице, па ни у време средње паше. Онај први пчелар, вадио је и истресао мед из 8—10 оквира, а овај противник Ханеманове преграде, добио је из сваке кошнице само по 2—3 сата меда, јер је у све остало саће матица раширила легло. Разуме се, да је овај пчелар, који је за време средње, наглашујем *средње* паше, оградио матицу на 5 оквира, добио трипута више меда него онај, који је пустио да матица царује с краја на крај по кошници. Када је овај противник Ханеманове преграде видео колико вади он оквира из кошнице, а колико његов сусед, одлучи се да и он

пчелари са Ханемановом решетком. Набави Ханеманове решетки и када је ударила најбујнија паша метве их у кошнице, незнајући, да је његов сусед међутим Ханеманове решетки из кошница повadio, јер је толико пута читао чланке г. проф. Ј. Живановића, да у време слабе и бујне паше Ханеманова решетка нема места у кошници. Када се почео мед истресати, овај пчелар који у време бујне паше, није имао решетки у кошницама, добио је два пута више меда него овај који је имао решетки. Овај пчелар био је задовољан и хвалио се, а овај је треснуо Ханеманову решетку о земљу говорећи: он има меда метао у кошнице решетки или не, а ја немам ни кад мећем ни кад не мећем решетки. Бадава, баш немам среће у пчеларењу. Међу тим, није крива ни решетка ни његова срећа, него је био крив сам, што није читао као његов сусед, шта је о ханемановој решетки писано, па је није знао употребити. Криво је дакле било његово незнање.

7.) Два су пчелара пренели своје кошнице на липу. Један од њих послужио се т. зв. дијаманатским правилом, па је своје кошнице безматичио да би добио што више меда. Други пчелар није безматичио. Липа је обојицу преварила. Није била медовита, па су се обојици слабо набрали меда. Липа је прешла, али је стигао старачац, који је те године био необично медовит. Онога пчелара, који није своје кошнице безматичио, била су друштва у најбољој снази, а онога другог пчелара слабе преслабе, јер није ни половина кошница стекла оплођену матицу. Неке су имале младе неоплођене матице, неке тек матичбаке, а многе су биле прави безмаци. Да така друштва нису могла ни близу нарадити онолико колико она јака, разуме се. Овај пчелар који није безматичењем своје кошнице ослабио, добио је те године (1903.) од 42 американке преко 12 мц. лепога меда од старачца. А онај, који је безматичио, добио је од 30 американки око 3 мц. Као што се види, за једнога је јесења паша године 1903. била добра, а други се тужио да је слаба. У ствари пак, паша је била добра, али су кошнице овога биле малаксале, јер су за дуго биле безмаци. Ето како и дијаманатско правило може да осакати пчелара.

8.) Томе сличан је и овај пример. Прошле године 1906. за 6 недеља када је цвetaо старачац истресао сам мед 5 пута, а други пчелар чије су кошнице биле на истој паши, истресао је мед за исто време само двапут или трипут. Једнога дана дошао је он на мој пчелињак, па гледајући како моје пчеле као рој излећу и долећу, рече: „како не ћете ви сваки час истресати мед, кад су ваше пчеле вредније од мојих. Гле, ваше све загушују лето, а моје левштине кадгод тек која зврцне у лето“. Ја сам знао да моје пчеле нису вредније од његових, а знао сам и где боли његове кошнице, па га запитам, колико има у његовим кошницама оквира? А он чисто хвалећи се

рече: па 7—8 а у гдекојој и 10⁴. На то му ја отворим своју кошницу у којој је било 16 оквира, а пчела је врела с краја на крај кошнице. Тада му је било јасно, зашто његове кошнице имају слаб, а моје јак лет, и зашто сам се ја набрао меда више него икада дотле, а његове кошнице нису дале просечно ни четвртину меда колико моје. За мене је година 1906. била најбоља откада пчеларим, а за њега обична готово слаба, мада су нам пчеле имале једну пашу.

9.) Ево још једнога примера, како се на једнакој паши један пчелар подиже, а други пропада. Почео сам пчеларити. Начело ми је било оно заиста златно пчеларско правило „мало али добрих кошница“, па зато сам примао из сваке кошнице само по један рој. Стари један мој парохијанин, пчелар старога кова, мало завидљивим оком гледао је како ја пчеларим „по новој моди“ (са Ђерзонкама), па је више пута говорио: „жали боже што попа улаже новце у кошнице, кад он тај по'о не разуме“. Кад је дошла ројидба, радости његовој није било краја, јер ја од 20 плетара имао сам само око 20 ројева, а он од исто толико кошница цун пчелињак, ваљда неких 60. Тога човека нисте могли смагати од хвалисања. Свакога је вукао у свој пчелињак, и показујући дуге редове кошница, говорио: „ето јесам ја каз'о, да попа тај по'о не разуме. Од 20 пресада добио је само 20 ројева. Што му сад не помогну његове књиге и онај господин из Карловаца, што учи богослове како се ради око кошница. Откуда ће господин то разумети! Ја сам га лепо почео учити, али он није хтео да прими мој савет. Ја га лепо учим, а он мени каже, да то не ваља. А сада му је сигурно жао, кад погледи, колико ја имам ројева а колико он“. Тако је говорио деда. Разуме се да су многи мислили, да деда* има право. Али дође јесен, а мој деда заћутао — не хвали се више. Ја га нисам питао, али сам знао шта је. Та година није била особита за пчеле, али су ипак јаке кошнице могле себи зарадити добру зимницу. Моје су кошнице ушле у зиму јаке и тешке као олово, а деда преслабе и лаке као перо. Зима прође а дође и жељено пролеће. Моје су све кошнице изишле из зиме живе и здраве, а на деде пчелињаку није било ни 10 живих кошница. Разуме се да је погдекоји несташко задиркивао деду питајући га, где су му кошнице?. А он се сиромаш изговарао, да није била година берихетна да је пала „отровна роса“ и т. д. У ствари пак, потаманило је дедине кошнице претерано ројење а не медљика. Узгред напомињем, да деда, као и многи пчелари старога кова, нема више ни једне кошнице. Ове пчелињаке нису потаманиле рђаве године, него оно „вијем kotaц, као и мој отац“ — затупани конзерватизам. А да је тако, види се по томе што, док стари неки пчелињаци са плетарама испропадаше, пчелињаци са американкама Живановићеве конструкције нагло се подижу. За-

што? За то, што су у нас економске прилике таке, да се данас може само рационалан пчелар одржати. Старци који су пчеларили само са плетарама, нису хтели да оставе своје плетаре, а нису могли да науче рационално пчеларити са плетарама, јер је теже рационално пчеларити са плетарама него са Ђерзонкама.

10.) Који пчелар држећи се кошница са покретним саћем, умећа када је време у кошнице вештачко саће и настоји да има довољну залиху изграђенога саћа, тај ће се на истој паши набрати више меда, него онај, који не меће у кошнице вешт. саће и чије пчеле у време добре паше морају да граде саће.

Још би се могло наћи сличних примера, но држим да ће и ови, које сам пред славни конгрес изнео, бити довољни да покажу, како успех и напредак у пчеларењу стоји колико до паше, толико и до пчелара. Истина, из некојих примера видели смо, како неких пута и пуки случај може да помогне или оштети пчелара, али у већини случајева, када се на доброј паши не набере пчелар меда, крив је сам себи. Зато, злата вреде речи нашег најстаријег пчеларског писца, свештеника Аврама Максимовића, да је поред труда пчелињег, потребан и труд пчеларев. Није без основа речено: „ко умије њему двије“ и „устаоцу Бог помаже“.

Је ли добро спречавати ројење исецањем матичњака?

Кад се постигне неки сталан број кошница, који смо хтели, морамо ројење спречавати, јер би нам иначе ројеви, ако их немамо где синати, или немамо купца за њих, пропали. Исто тако и почетник пчелар, који још није достигао одређени број кошница, не сме пустити све кошнице, да му се изроје, јер може после ројења ударити рђаво време, или се паша нагло пресећи, као што је у мојем крају после липина цвета, те би му онда ослабиле и погинуле и старице и ројеви. Неки број кошница дакле мора оставити, да му се не роје, да може леглом из њих појачати ројеве и слабице, а да може у случају потребе и медом из њих помоћи оне, које су на меду слабије.

Ја сам доста дуго времена спречавао ројење на тај начин, што сам исецао матичњаке. Морам рећи да ме је искуство научило, да тај начин није најбољи. Одузима много

времена, задаје много више посла, а што је главно, такве кошнице дају много мање меда, него кад се спречава ројење на други начин.

Ројење пада у време летње главне паше, у нашим крајевима од почетка цветања багрепа до краја липина цвета. Познато је, да кошнице, које се роје, донесу у тој сезони мање меда од оних, које се нису ројиле. Зато ћемо одмах у почетку багренова цвета одредити кошнице, обично најјаче, које већ имају залежених матичњака, па ћемо те оставити да се роје, а другима спречити ројење. То ћемо радити овако.

Оним кошницама, којима хоћемо да спречимо ројење, ако не пчеларимо са Ханемановом решетком, додаћемо одмах у почетку багренова цвета после шестог седмог оквира с леглом на којем је и матица, два вештачка сата а после њих зрело (поклоиљено) легло и празне оквири за мед. Ја сам већ у овом листу писао, да се вештачко саће може успешно употребити место Ханеманове решетки, — наравно само на краће време — јер га матица обично тек после шест седам дана зашљује, а нерадо прелази преко њега на празно саће, да га заљдеже. Ова два вештачка оквира су ми дакле место Ханеманове решетки; њима сам оделио плодиште од медушта. За недељу дана, док нису та два оквира залежена, изиђе зрело легло, које је иза њих и пчеле науне све празно саће медом. У то пада и прво вађење меда у тој паши. После вађења меда опет радимо тако. Ако су и она два оквира већ залежена, метнемо опет нова два вештачка оквира после шест седам оквира легла. Сад је паша у највећем јеку. И матица хоће сада већ пре да залеже нове вештачке оквири, а хоће да залеже матичњаке и у плодишту. Сад се већ не ћемо исполагати са додавањем вештачких оквира, него морамо спречавати ројење на други начин. Додавањем вештачких оквира смо већ доста и добили: четири, мождаи шест нових изграђених оквира и доста меда.

Ако сад будемо исецали матичњаке, спречићемо заиста ројење на тај начин, — али ни то није увек стално, а и није најбоље. Прво и прво морају се матичњаци исецати сваки седми до деветог дана, а то је силан посао. Ја имам 50 кошница. Кад бих 20 оставио да се роје, у 30 комада бих морао сваке недеље скоро исецати матичњаке. Друго :

хоће кошница да се изроји и без зрих матичњака. Догодило ми се не једанпут, да ми се кошница изројила одмах сутрадан по исецању матичњака. Не да сам прегледао можда који матичњак, — ма да се и то може догодити — него кад сам прегледао кошницу, из које је изишао рој, нашао сам само свежа јаја у матичњацима. Тако је у тих кошница био силан нагон за ројењем, да га нисам могао угушити исецањем матичњака. Тако сам добио рој у невреме, а да сам га хтео, могао сам га имати пре две три недеље! Кад га пак не треба, вратићу га опет натраг у његову кошницу, да ме можда сутра прекесутра опет тако превари. Треће је, што матица у таквој кошници, која хоће да се роји, престане с ношењем јаја. Матица се приметно смањи, пчеле је слабо хране, јер треба да буде лакша, да може с ројем летити, а легла ћеш наћи тек овде онде. Четврто је, да ни пчеле у таквој кошници нису више онако вредне. Не треба им много меда за легло, јер легла имају мало, па ни изблиза не раде онако марљиво, као дотле. Тако обично таква кошница не да ни меда скоро ништа. Дакле нисмо постигли с њом ништа, — скоро боље да смо је пустили, да се изроји.

Место тога најбоље је обезматичити такве кошнице онда, кад већ не можемо спречити ројење додавањем вештачкога саћа. Ја обично безматичим своје кошнице пред липову пашу, јер су онда кошнице већ врло јаке. Ако кошница нема залежених матичњака, кад смо је обезматичили, не ћемо је пустити, да сама извађа матичњаке, него ћемо јој после три четири дана додати зрео матичњак из јаке кошнице, која се одликује особитом вредноћом („оплемењивање пчелиње расе“, „културна раса“). Из њега ће за два три дина изаћи млада матица. Остале ћемо матичњаке у своје време исећи, да се кошница не изроји.

Шта смо тим добили? Добили смо ово: Таква је кошница врло вредна, све је саће пуно меда; спречили смо је у ројењу; чије дуго била без матице, свега десетак дана; добили смо младу матицу, која доноси и кошници бујнији живот. Види се дакле, да је овај начин спречавања ројења много бољи од онога исецања матичњака и ја га сваком препоручујем.

Александар Живановић.

Из теорије и праксе.

(Да ли младе или маторе пчеле стварају млеч?

(свршетак).

Природа се дакле побринула па је пчели оставила органе, којих улога изгледа да је престала; оставила је кржљав орган, да се њиме донекле послужити мож, а све је то учинила ради опстанка самог друштва, учинила је то ради човека, који ће судити по знацима, да је скоро крај и пропаст близу, па да се умеша и спасава и да има користи, јер баш све на свету и створено је ради његове користи, створено је све на **службу чловчквомз**. Па кад човек види, да само маторе пчеле хране легло, да дакле стварају млеч и да га могу стварати, то је гласна опомена човеку: пази човече, ово је још последње што ти ове пчеле раде за одржање друштва зато пази добро, јер пропаст може сваког часа наступити, јер овде не ради потпуно способан орган, него ради орган, који је већ имао друду улогу, и кад ради са кржљавим органом пропаст неје далеко.

Славни и најславнији пчелари, расправљајући по нека питања из теорије и праксе пчеларске, често су падали у погрешке. Замислите само шта се све неје писало кад је славни Ђерзон изнео партеногенезу на свет? Па и сам Ђерзон, тај најславнији пчелар свију времена и векова, до конца свога држао је своје летвице за практичније од оквира Берлепшевих, а цео свет зна, да у томе неје имао право. Гршили су и други знатни и мање знатни и незнатни пчелари. Но то тако мора бити. Истина лежи закопана и човек трагајући за истином немилостиво руши и обара све што му на путу томе стоји. Али ипак из тих развалина и на тим развалинама засијаће једном истина у правој и потпуној светлости. До тога да дођемо треба још много труда и зноја. Па сад је ли чудо, ако сам ја, неук и невешт и никакав, погрешно и спотакао се? Ако је тога било у овоме што напред рекох, ја сам имао пред очима ону величанствену девизу: Нека буде светлости. Зато исправљајте и опраштајте неуком и невештом мени и никаквом, који и унаточ томе, што и маторе пчеле могу стварати донекле млеч, препоручује, да ипак моји драги

пчелари пристану уз младопчеларе, који уче, да само младе пчеле могу стварати млеч и да увек пазе:

1.) да вештачки ројеви имају и младих пчела, које ће боље хранити легло. Ово је имитација природи и то добра имитација и ово је рационално, а друго је против природе пчелине и нерационално.

2.) да при узимљавању буду не само друштва јака него да буде у њима и доста младих пчела, јер ће ове у пролеће сто пута боље хранити легло од маторих пчела.

Препоручујући дакле да се због користи, коју имамо од пчеза, придружимо младопчеларима, чија теорија у пракси добро изведена куд и камо има више права на живот него теорија старопчелара, завршујем речима псалмопевца: „Велиї Господь нашъ, ѿ велиа крѣпость ѿгѡ, ѿ разума ѿгѡ нѣсть чїсла — велик је Господ наш, и велика је крепост његова, и: разуму његову нема мјере“. (Псал. 147. 5.)

4/VIII. 1909.

Сима Жигић
парох.

Успомена на Порфирија Николића, пчелара.

Ко је тај Порфирије Николић? Српски Берзон о Порфирију Николићу записао је у својој изврсној књизи „Српски Пчелар“ стр. 295 ово: „Ћутуричар Антоније Лутров позове једном карловачког шумара Порфирија Николића да му покаже како се кошнице подрезују. Порфирије Николић био је прост човек, али врло оштроуман. Кад је говорио, мед му је на уста текао, био је старога кова пчелар, али је имао особито око за посматрање. Кад је са мном говорио о пчели, прскали су технички српски народни изрази пчеларски из његових уста као варнице. Ја сам многе и многе прибележио и штампао којегде у више маха са натписом „Српски речник за кованџије“. Тај је Порфирије први пут подрезао мојих осам кошница. Он ми је сладио пчелу и он је први мој учитељ пчеларски. Колико имам оном првом да захвалим, (т. ј. Антонију Лутрову који га је наговорио да купи осам кошница за воћњак у винограду Матеју, прим. пис.) толико имам да захвалим и њему, што сам се упознао са дивном пчелом. Кад је подрезивао кошнице, ја сам издалека гледао не смејући се ни мало приближити. Али он ме је толико салетао да се приближим, да ми ништа не ће бити, да су пчеле мирне, да не уједају, да сам се напослетку и

приближио, те видећи како он без капе ради, завирих први пут у животу у кошницу. То је била велика одважност од мене, али у тај час заволео сам и пчелу“ (в. Сриски Пчелар од Јована Живановића стр. 295).

Красноречиви је Порфирије одржао победу својим примамљивим говором и ослadio је пчелу проф. Јов. Живановићу и био му први учитељ пчеларски. Што данас имамо пчелара Живановића иде заслуга и овог незнаног српског пчелара. Име Порфирија Николића треба данас да се спомене са пијететом и мислим, да не ћу погрешити ако овде изнесем неколике успомене.

Порфирије Николић, или како су га звали Поја, био је шумар у тзв. ади карловачкој преко Дунава на бачкој страни. Кућа му је била у доњем крају идући Банстољу с леве стране испред биртије „код Краљевића Марка“. Око осамдесетих година прошлог века беше то човек од својих шесдесет и више година, али још држећи. Умро је некако у деветом деценију прошлог века и мислим, да га је до хладног гроба испратила карловачка гимназијска омладина. Деце није имао. Двапут се женио и друга му жена беше Дафина рођ. Романић можда и сада још жива*), јер је много млађа од Паје била.

Порфирије бавио се је и пчеларством и пчеларио је с плетарама. Мора да је имао доста прихода од пчеларства јер је имао прилично кошница и увек је био што кажу код новаца. Пчелињак му је био чело куће. Испод куће беше подрум и када се хтело ићи у њега, морало се проћи кроз пчелињак. С једне и друге стране до улаза биле су поређане кошнице. Ред и чистоћа била је свуда не само по пчелињаку него и по целом дворишту.

Као шумар имао је за превоз један мали лаки чун (шиља). Кад је велика вода онда би свој чун дотеривао до испод своје куће и ту би га залокотио. Кад је мала вода онда би тамо код воденичарских чамаца залокотио свој чун и с веслом и пушком долазио би кући. Прво је одлазио у пчелињак да га види и обиђе.

Порфирије је био тачан, уредан и врло оштар човек. Кад би се ми деца купали за време велике воде испод његове куће па кад би му чун упрскали и укаљали, то би нас снашло триста чуда, ако нас затекне на купању.

Сећам се да смо као деца били у време ројидбе помагачи. Поја је бивао у ади а рој се пусти, а жена позове нас двојицу тројицу, да јој се на невољи нађемо. Један је држао неки покровцац, да га простре под дрво где ће поставити стресени рој, други је држао опет неки други покровцац, да се кошница покрије, а трећи би помагао да се стресе рој у кошницу. Било

*. Умрла је прије шест година.

је спремлених мотака и на њима привезаних кошница. Док се не би рој смирио ми смо деца прашином заустављали рој, да не пређе преко главног сокака. Обично се ројеви хватали на дрва у дворишту или на багрену пред кућом. Ту би стајали до увече и тада је већ и Поја дошао из аде, па би рој однео у пчелињак. За услугу добивали бисмо по парче меда у саћу.

Порфирије је био речит човек. Кад је говорио, речи је одсецао. Већ само то уливало је нама деци неки страх. Заиста својом речитошћу могао је задобити проф. Живановића и за то је право, да му се данас баш име спомене, када приређује „Српска пчеларека задруга изложбу пчеларску“. Ја то ево и чиним са особитим задовољством и велим, да Антоније Лутров неје ударио на правога човека него на каквог мутноћу пчелара ми Срби не бисмо имали оно, што данас имамо. Ми бисмо још и данас чекали на једног Јована Живановића — српског Берзона.

Нека је дакле хвала Порфирију Николићу а српском Берзону још многаја љета!

10/VII. 909.

Сима Жигић

парох.

Добротвори привредне омладине

Познати благородни добротвори господин Евгеније Думча и госпођа Петронела Думчина из Сентандрје положили су код *Српске Банке* опет 10.000 круна с наредбом, да се оснује одмах сада, дакле још за живота њихова нарочита њихова фондација за унапређење српскога привреднога подмлатка.

Нека им је слава и хвала!

Пабирци.

— Накнада за штету. Око Данцига вјецбали се војници у пуцању с топовима. Око једнога села се највише пуцало и у том су селу пчелари имали штете. Многе су пчеле на јаку пучњаву појуриле напоље и пропале, а осим тога се појавила срдобоља код слабица. Један пчелар, који велико пчелари, пријавио је војничкој власти штету, која му је нанесена од пуцњаве топова и тражи одштету. Вриједно је знати како ће власт у овом случају поступати.

— Из Залужнице код Оточца пише парох Мих. Шумоња, да је добио од 30 американки 410 кгр. меда. Народи су му јаки као гром, а бијели босиљак као посијан. Скоро га је киша освјежила и нада се, да ће бити меда још. Многи су му парохијани добили вољу на Ђерзонке и на зиму ће их многи правити.

— *Нова српска земљорадничка задруга* основана и од суда потврђена у *Живаји* (загребачка жупанија).

ОГЛАС

Купује мед и восак

Продаје вештачко саће

Српско Привред. Команд. Друштво

Вилић и Др. у Руми.

2-5

ОГЛАС

Српско Трговачко Друштво
 === у Руми ===

купује сваку количину цеђеног
 (шлајдерованог) и у саћу меда уз
 === најбољу цену. ===

Управа

Српско Трговачко Друштво
 === у Руми. ===

2-3

За све што се тиче администрације од 1. јануара 1903. треба се обраћати на „Српску пчеларску задругу у Руми“. Рукописе, књиге и листове у замену и друго што се тиче уредништва, треба шилати на: Уредништво „СРПСКОГА ПЧЕЛАРА“ у Карловце.

Влаеник и издавалац Српска Пчеларска задруга у Руми.

Штампа Српске Манастирске Штампарије. 466. — 1909.